

Bruxelles, 7.12.2018
COM(2018) 846 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN**

Al doilea plan de acțiune pentru combaterea comerțului ilicit cu tutun 2018-2022

Al doilea plan de acțiune pentru combaterea comerțului ilicit cu tutun 2018-2022

Introducere

Comerțul ilicit cu tutun reprezintă de mai mult timp o preocupare majoră pentru UE și pentru statele membre, din motive legate de fiscalitate, de sănătate și de securitate. Pentru a aborda acest fenomen, UE a adoptat acum cinci ani o strategie cuprinzătoare¹. În paralel, Comisia a prezentat un prim plan de acțiune² care a fost pus în aplicare în strânsă cooperare cu statele membre.

În mai 2017, Comisia a prezentat un raport³ privind progresele înregistrate în legătură cu punerea în aplicare a strategiei și a planului de acțiune. În esență, raportul a arătat că, în pofida numeroaselor măsuri luate începând din 2013, problema reprezentată de comerțul ilicit cu tutun rămâne la fel de îngrijorătoare în prezent ca și în trecut. UE și statele sale membre nu au altă soluție decât să continue să contracareze cu hotărâre amenințarea reprezentată de tutunul ilicit și de tiparele sale în schimbare. În acest sens, datorită combinației dintre răspunsurile legislative puternice, aplicarea riguroasă a legii și cooperarea consolidată la nivel național, european și internațional, strategia din 2013 a rămas relevantă. Comisia a concluzionat că, pe baza analizei prezentate și a dialogului ulterior cu părțile interesate, va finaliza evaluarea strategiei curente și va lua o decizie cu privire la măsurile adecvate de urmărire în 2018.

Raportul a fost susținut de concluziile Consiliului adoptate la 7 decembrie 2017 care au identificat, de asemenea, domeniile prioritare de activitate viitoare ale statelor membre în acest domeniu. În paralel, Comisia a continuat discuțiile tehnice cu statele membre în cadrul grupurilor de lucru competente de experți și ale Consiliului. De asemenea, părțile interesate au fost consultate la 23 martie 2018 în cadrul unei conferințe publice cu tema „*Combaterea comerțului ilicit cu tutun – perspectiva părților interesate*”, organizată în comun cu Comitetul Economic și Social European. La acest eveniment au participat părți interesate reprezentând un spectru larg de perspective ale agențiilor guvernamentale, societății civile, mediului de afaceri și mediului academic.

Parlamentul European a subliniat în mai multe rânduri gravele preocupări ridicate de comerțul ilicit cu tutun și de fenomenul țigaretelor „illicit whites”⁴ în particular, cel mai recent în cadrul Rezoluției Parlamentului European din 3 mai 2018 privind Raportul anual pe 2016 privind protejarea intereselor financiare ale UE – combaterea fraudei⁵. Acest raport confirmă în mare măsură rezoluția anterioară a Parlamentului European din martie 2016 prin care era solicitat în mod special un plan de acțiune pentru combaterea comerțului ilicit cu astfel de produse⁶.

¹ COM(2013)324 final din 6 iunie 2013.

² SWD(2013)193 final din 6 iunie 2013.

³ COM(2017)235 final din 12 mai 2017.

⁴ Acestea sunt „mărci” care nu sunt afiliate cu operatorii recunoscuți și, de regulă, nu au o rețea de distribuție legală în UE. Astfel de produse sunt fabricate în cea mai mare parte în afara UE. Pentru o imagine de ansamblu a principalelor categorii de produse ilicite din tutun, a se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2016)44 final din 24.2.2016, p. 11-12.

⁵ Rezoluția Parlamentului European din 3 mai 2018 [2017/2190 (INI)].

⁶ Rezoluția Parlamentului European din 9 martie 2016 [2016/2555 (RSP)]

Consultările au arătat că lupta împotriva tutunului ilicit rămâne o preocupare comună a multor părți interesate, iar aspectele identificate în raportul Comisiei din 2017 au fost, în ansamblu, considerate relevante.

Al doilea plan de acțiune pentru combaterea comerțului ilicit cu tutun 2018-2022

Ținând seama de diversele contribuții aduse și având în vedere caracterul persistent al problemei reprezentate de comerțul ilicit cu tutun, Comisia a decis să prezinte un nou plan de acțiune. Acesta pornește de la analiza strategiei din 2013 și asigură continuitatea prin menținerea accentului pe Protocolul la Convenția-cadru pentru controlul tutunului („Protocolul CCCT”)⁷ la nivel global, precum și pe punerea în aplicare cu succes a noului sistem de trasabilitate al UE pentru produsele din tutun în interiorul UE⁸. Aceste două aspecte vor continua să fie elementele esențiale ale acțiunii de politică a UE în acest domeniu pe termen lung. În plus, ca și predecesorul său, prezentul plan de acțiune prezintă nu doar măsuri de politică, ci și măsuri operaționale de asigurare a aplicării legii, deoarece numai o combinație a acestora poate duce la o reducere durabilă a comerțului ilicit cu tutun.

În același timp, pe baza actualizării analitice prezentate în raportul din 2017 privind progresele înregistrate, prezentul plan de acțiune urmărește de asemenea să consolideze în continuare strategia UE în anumite privințe. În special, acesta vizează abordarea mai sistematică a comerțului ilicit cu tutun din perspectiva pieței – pe baza recunoașterii faptului că piața neagră, de exemplu a țigaretelor, există numai din cauza faptului că există vânzători și cumpărători pentru astfel de produse. În această perspectivă, prezentul plan de acțiune prezintă o serie de inițiative menite să reducă fie oferta, fie cererea de produse ilicite din tutun.

Prin urmare, cel de al doilea plan de acțiune propune mai sistematic

- exploatarea pe deplin a potențialului noului Protocol CCCT ca instrument și forum global pentru combaterea comerțului ilicit cu tutun, prin asumarea unui rol principal în punerea în aplicare a acestuia, ca urmare a intrării în vigoare a Protocolului la 25 septembrie 2018;
- mobilizarea principalelor țări de origine și de tranzit prin intermediul diferitelor cadre de cooperare aflate la dispoziția UE, astfel încât să se limiteze oferta care ajunge efectiv la frontierele noastre;
- urmărirea unora dintre principalele materii prime utilizate în fabricarea ilicită de produse din tutun, de la tutun brut și filtre de țigaretă la echipamentele de fabricare și de ambalare; precum și

⁷ <http://www.who.int/fctc/protocol/en/>

⁸ Sistemul de trasabilitate al UE este primul sistem regional de acest tip și se va aplica tuturor produselor din tutun fabricate în UE, precum și celor fabricate în afara UE și care sunt introduse pe piața UE. Acesta permite monitorizarea locației actuale a unui produs în cadrul lanțului de aprovizionare, crearea unei înregistrări bazate pe timp și locație pentru toate deplasările produsului (localizare), precum și identificarea locațiilor anterioare ale unui produs pentru verificarea traseului produsului, mergând înapoi până la originea acestuia (urmărire). Pentru o prezentare generală a revizuirii Directivei privind produsele din tutun (2014/40/UE) din 3.4 2014, a se vedea https://ec.europa.eu/health/tobacco/tracking_tracing_system_en

- sensibilizarea consumatorilor cu privire la pericolele achiziționării de produse ilicite din tutun și cu privire la legăturile directe cu criminalitatea organizată, ca modalitate de reducere a cererii.

În cele din urmă, dar nu mai puțin important, deoarece comerțul ilicit cu tutun este o activitate atât opacă, cât și în continuă evoluție, prezentul plan de acțiune propune, de asemenea, continuarea investițiilor în colectarea de informații și în analiză, ca bază pentru orientarea eficace a măsurilor de politică și operaționale.

Multe dintre măsurile propuse în planul de acțiune din 2013, precum și în prezentul document vizează în mod direct țigărele „illicit whites”, adesea în principal. Pentru a ilustra acest aspect cu un singur exemplu: numeroase produse considerate „illicit whites” în UE sunt produse legale în țările lor de origine. Dacă toate aceste țări ar pune în aplicare normele Protocolului CCCT, în special sistemul de localizare și urmărire pe care acesta îl solicită, oferta de „illicit whites” pe piața UE s-ar reduce substanțial. De asemenea, măsurile operaționale și cele care se axează pe cerere ar avea un impact semnificativ asupra comerțului cu „illicit whites” (țigările fabricate legal într-o țară în scopuri de contrabandă în alte țări).

Revizuirea și monitorizarea

La cinci ani de la prezentarea strategiei cuprinzătoare de intensificare a eforturilor de combatere a comerțului ilicit cu produse din tutun, precum și a planului de acțiune asociat acesteia și pe baza primului raport privind aceste inițiative prezentat în mai 2017, acest al doilea plan de acțiune este conceput pentru a acoperi o perioadă similară.

Comisia va monitoriza punerea în aplicare a prezentului plan de acțiune, precum și evoluția viitoare a comerțului ilicit cu produse din tutun și va continua să prezinte rapoarte anuale statelor membre cu privire la progresele înregistrate.